

IRODALOM.

Dr. Makai Ernő: Magyar takarékpénztárak és bankok évkönyve, II. évfolyam, 1937. Tébe könyvtár, 327. oldal, ára 5 pengő.

Az évkönyvek sorozatát megnyitó tavalyi könyv után az idei évkönyv már olyan, mintha szerkesztője kipróbált évtizedes nyomokon haladna. Jellemzője az, hogy mintegy keresztmetszetét adja a világ valuta és hitelproblémáinak, beleértve természetesen Magyarországot is. Felvilágosít és összefoglal. Érzékeltetni tudja a külföldi valutabetegségek hatását a külföldi gazdasági életre. Az időszerű kérdéseknek alapos és részletekre kiterjedő ismertetését adja, összefoglalásai tömörek és minden lényeges körülményt felölelők, hogy úgy a napi gazdasági kérdések zavaraiiban bolyongó laikus, mint a szakember megtalálja benne azt, amire szüksége van. Az új folyam kerekesebb, egész és egységesebb, mint a mult évi. Már a tartalomjegyzékből is kitűnik, hogy ez tudatos eljárás eredménye és azt hiszem, hogy a szerkesztésnek e módja mellett az évkönyv már a közeljövőben is nélkülözhetetlen évkönyvvé válik.

Az állam és a pénzüzetek egymáshoz való viszonyáról szóló részben *dr. Éber Antal* a hitel- és bank-intervencionizmust tárgyalja. Megállapítja, hogy nálunk sokkal kevesebb szükség volt az állami pénzeknek magánpénzüzetek szanálása érdekében való igénybe vételére, mint akár Közép-Európa egyéb országaiban, akár az Egyesült Államokban. Pénzügyi kormányzatunk komolyságának és lelkiismeretességének nagy eredménye, hogy immár harmadik éve nem kellett a hazai pénzpiacot, helyesebben a bankok útján a Jegybankot igénybe vennie. Az elmúlt időszakban azonban a pénzüzetek 155.8 millió pengő erejéig nyújtott hitellel illetve ez összeg keretében vállalt kötelezettséggel állottak és állanak az állam rendelkezésére, azonkívül a magyar pénzüzetek jelentékeny összegű kölcsönöket nyújtottak az állami intézményeknek és üzemeknek. A betéti állomány csökkenése 1930-tól 1936. novemberéig 21.9%. Nyilvánvalónak tartja az összefüggést a pénzüzeti betéti állomány csökkenése és a hatósági beavatkozással túlalacsonyan tartott betéti kamatláb között. A gazdavédelmi rendeletek a hitelszervezetnek 190 millió pengő veszteséget okoztak. Mindezek olyan súlyos megterhelést jelentenek, amiket hosszú évekig megérez a magyar hitelszervezet.

Pásztor Miksa a mult válságainak tanúságaképen megállapítja, hogy a különféle kényszerintézkedések, mint a devizazárlat, kötött gazdálkodás és adósvédelem az immobilizációt vonják maguk után, mert az egyéni kezdeményezés lehetelenné válik, és megszűnik a hitelezés szabályozása a rendelkezésre álló tőkék mennyiségéhez képest. Ezek a jelenségek nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is észlelhetők a gazdasági válság hatása alatt. Ismerteti a külföldi államok új banktörvényeit, az üzletkör korlátozása, a bankok liquiditásának előmoz-

dítása és a felügyeleti hatóság és ellenőrzés tekintetében és arra az eredményre jut, hogy a külföldi intézkedések legnagyobb részét Magyarországon már megvalósították.

A magyar hitelélet speciális problémái közül *dr. Katona Lajos* a pénzüzetek helyzetét tárgyalja a bankzárlat óta és érdekes adatokat közöl a konjunktura hullámsága tekintetében. *Dr. Liptay Lajos* a főváros háztartása és kölcsönei keretében a modern kommunális politika feladatairól, a székesfőváros kölcsöneiről és üzemeiről és a főváros vagyoni státusáról értekezik. *Dr. Nyári Pál* nagy tárgyismerettel ír a vidéki pénzüzetek rentabilitásáról. Megállapítása szerint az, hogy ma erről szó eshetik, nem meglepő, mert hogy a hadikölcsönökön, az infláción szenvedett horribilis veszteségek ellenére a mérlegvalódiság helyreállítása után újabb erőteljes fejlődésnek indulhatott a vidéki hitelszervezet, nemcsak annak törhetetlen életerejét, hanem nélkülözhetetlen voltát is bizonyítja. Bár a vidéki pénzüzetek rentabilitásának a bankzárlatot követő időben megindult romlása 1934. évben megállott, azóta a lassu javulás tünetei észlelhetők.

Dr. Hegedüs Lóránt a valutapolitikai rész keretében Az 1936. esztendő valutatanulságai címen közli mindig érdekes és nagyjelentőségű elgondolásait. Az, ami a francia frankkal történt, — mondja — messze felülhaladja nemcsak érdekességében, nemcsak nemzetközileg lekötő érdeklődésben, hanem általánosító erejében is az összes katonai konvenciókat, hadvezérek találkozását és a közönségnek még a háborúból itt maradt háborus pszichózisát. Mindezek a jelenségek, melyek ma Franciaországban mutatkoznak, jobban mondva, amelyek az aranyblokk vezető országában érték el csúcsteljesítményüket, nem az aranyvaluta ellen szólnak, hanem a nemzetközi rendetlenség állapota ellen, ami pedig nem monetáris, hanem politikai és vámpolitikai természetű.

Rendkívül érdekes *dr. Rostás László: Devalorizáció és bel-földi áralakulás* című és *dr. Róz Jenő: Valutáris problémák* című munkái, melyek rendszeres és alapos összefoglalásai a tárgyalt kérdéseknek és megállapításaik ismerete minden olvasó hasznára válik.

A jogi és adóügyi problémák körében *dr. Kuti Arthur* Devizaforgalom és devizajog címen általános érvényű devizajogi határozmányok létesítésének lehetőségét tárgyalja, figyelemmel arra, hogy egyes ügyleteknél a jogi konstrukció nem egyszer rendkívül bizonytalan és homályos. *Dr. Makai Ödön* a nyílt és rejtett tartalékok adóügyi vizsgálatáról ír, *dr. Nizsalovszky Endre* pedig az egyetemleges jelzálogjog utáni hitelezők jogállásához írja mindig értékes megjegyzéseit, melyekre más helyütt még visszatérünk.

A magyar olvasóra nézve nagyjelentőségűek az idegen pénzüzeteket ismertető munkák. *Dr. Aberdan Simon* (Páris), a francia frank leértékelésének történetét és hatását tárgyalja kimerítően, *dr. Balogh Tamás* londoni egyetemi magántanár az angol

fellendülés eredetét és problémáit vizsgálja és összefoglalt megállapításai nálunk is megszívlelendők lennének. *Dr. Pályi Menyhért* egyetemi tanár (Chicago) az amerikai bankok helyzete 1936. év végén címen értekezik, *dr. Robert Arzet* a Berliner Handelsgesellschaft tanulmányi osztályának vezetője a mai német bankrendszer, *N. Christovenau* a Román Nemzeti Bank jogügyi előadója Románia valutapolitikáját, *dr. Richard Kerschagl* egyetemi tanár (Bécs), az osztrák valuta és hitelpolitikát, *dr. Alois Kraš* a csehszlovák nemzeti bank tanulmányi osztályának tagja a csehszlovák pénzpiacot, *dr. Miljenko Marković* a jugoszláv pénzügyi intézetek szövetségének titkára, a jugoszláv hitelrendszer és a gazdaadósságok rendezését ismerteti. Mindez csupa olyan anyag, amit az érdeklődő még feldolgozatlan állapotban is csak hosszú utánjárással szerezhetne meg.

Mindezt kiegészíti *dr. Makai Ernő* irodalmi szemléje, melyben sok új és termékeny gondolatot közöl Az aranykérdés újabb fejleményei, Az infláció tana, A valutapolitika újabb eszközei, A tőkeképződés problémái, A kamatláb irányzata, A külföldi kötvénybirtokosok szervezete címek alatt.

A mai ember problémák kísérleti anyaga, a mai társadalom a problémák társadalma. A világot előntő problémaözön egyik legkényesebb és legveszélyesebb áramlata éppen az, melyet ez az évkönyv tárgyal, áttekintést nyújtva megfelelő távlatból és mindnyájunkat érdeklő sokszerű szempontból.

Pt.

Dr. Fazekas Endre kir. járásbíró: **A tagosítás.** Tévedés volna azt hinni, hogy az ügyvédi munkakör azzal a kevés lehetőséggel, mely köztudomás szerint az ügyvédi foglalkozást üzök részére rendelkezésre áll, teljesen ki van merítve. Tévedés azt hinni, hogy az ügyvédi foglalkozás üzöknek például a birtokrendezési eljárás semmi keresnivalójuk nincsen. A tagosítási eljárás során ugyanis lépten-nyomon találkozunk oly lehetőségekkel, melyek megnyitják az ügyvédség előtt a beavatkozás szükségességét.

Ebben az eljárásban mindmáig alig vett részt ügyvéd, mert ha netán érdeklődtek is nála az eljárás során teendő lépések vagy jogorvoslatok tárgyában, előbb kutatás, illetve tanulmány tárgyává kellett tennie a fenálló jogszabályok mikénti rendelkezését, hogy némileg segítségére lehessen a hozzáfordulóknak.

Ezt az eljárást újabban szabályozó rendeletek sem nem korlátozzák, sem nem szélesítik az ügyvédi beavatkozás lehetőségeit, de mindenesetre kiviláglik magából a rendeletből is, hogy az eljárás egyik másik vonatkozásában ügyvédre valóban szükség van.

Ez az anyag egyetlen műben sem volt eddig feldolgozva. „*A tagosítás és egyéb birtokberendezési eljárás kézikönyve*“ az ügyvédi munkakörrel külön fejezetben emlékszik meg s részletesen tárgyalja a tagosítási, erdő, legelő, felosztási, arányosítási stb. eljárásokat is